(62. 1.)

BRIEF VAN DEN MINISTER VAN KOLONIËN.

Aan den Heer Voorzitter
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

's GRAVENHAGE, *den 3den Juli* 1894.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 28 Juni jl. heb ik, uit een toen juist ontvangen schrijven van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië van 22 Mei jl., onder meer de eischen medegedeeld, welke de Landvoogd voornemens was, uit hoofde van de ongepaste houding der Lomboksche bestuurders en den nood der Sassaksche bevolking, aan de vorsten van Lombok te doen voorhouden.

Uit eene op 2 dezer ontvangen dépêche van 31 Mei jl. blijkt evenwel, dat de Gouverneur-Generaal na de op 26 Mei gehouden buitengewone vergadering van den Raad van Nederlandsch-Indië, waarvan ik in de zitting der Eerste Kamer van 8 Juni jl. melding maakte, in overeenstemming met het daar besprokene besloten heeft, om ook nog als eisch te stellen de onmiddellijke uitlevering, ten einde hem naar een ander eiland te verbannen, van den uit mijne vorige mededeelingen reeds bekenden onechten zoon van den ouden vorst van Lombok, ANAK AGOENG MADÉ.

Tot het besluit om ook dezen eisch te stellen is de Indische Regeering gekomen door de overweging, dat voornamelijk aan ANAK AGOENG MADÉ, die in de laatste jaren een overwegenden invloed op het bestuur van Lombok heeft uitgeoefend, de minachtende houding te wijten is, die dat bestuur tegenover ons gezag heeft aangenomen, terwijl het zijne handelingen zijn geweest, die den opstand der Sassaksche bevolking tot zijn tegenwoordigen omvang hebben aangeblazen. Zoolang dan ook ANAK AGOENG MADÉ niet van Lombok verwijderd is, kan geen bevredigende toestand in het leven geroepen worden, en om te voorkomen dat die verwijdering op de lange baan zou worden geschoven en daardoor de gunstige tijd voor een gewapend optreden — zoo dit vereischt werd — zou verloopen, is de onmiddellijke uitlevering gevorderd.

Ik heb de eer het bovenstaande tot aanvulling van mijne vorige mededeelingen te doen strekken.

De Minister van Koloniën,
BERGSMA.

AFSCHRIFT.

Ontvangen bij de Indische Kabinetsdepêche van 31 December 1843, n°. 274, lit. L². (Verbaal van 16 Aug. 1844, n°. 385 geheim.)

BIJLAGE A.

OVEREENKOMST, getroffen tusschen den heer Hendrik Jacob Huskus Koopman, als gevolmachtigd kommissaris van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement en Zijne Hoogheid Gustie Ngoerah Ketoet Karang Assam, vorst van Mataram, thans alleenheerscher over het eiland Salaparang (Lombok) en onderhoorigheden.

Art. 1.

Ik Gustie Ngoerah Ketoet Karang Assam, vorst van Mataram, thans alleenheerscher over het eiland Salaparang ((Lombok) en onderhoorigheden, handelende zoo voor mij zelf als mijne opvolgers, verklaar dat eiland te zijn het eigendom van het Nederlandsch-Indisch Gouvernement.

Art. 2.

Daarom beloof ik, vorst, het bovengenoemde eiland, dan wel eenig gedeelte van hetzelve, nimmer aan eenige blanke natie, hoe ook genaamd, te zullen overgeven, noch met dezelve eenige verbindtenis te zullen aangaan.

Art. 3.

Om de drie jaren zal door mij, vorst van Salaparang (Lombok), en mijne opvolgers een gezantschap naar Batavia worden gezonden, om hulde te bewijzen aan Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal, als vertegenwoordiger van Zijne Majesteit den Koning.

Een dergelijk gezantschap zal voor de eerste maal in dit loopende jaar 1843 worden afgevaardigd.

Deze gezantschappen zullen gedurende hun verblijf op Java steeds op kosten van het Gouvernement onderhouden worden en deszelfs bijzondere bescherming genieten.

Art. 4.

Wanneer het Gouvernement nu en dan mogt goedvinden, om eene of andere oorzaak, een' ambtenaar naar Salaparang (Lombok) te zenden, zal deze aldaar dezelfde voorrechten genieten, als in het voorgaande artikel aan de Salaparangsche gezanten zijn verzekerd geworden.

Art. 5.

De kommissaris en de vorst voornoemd, nog overwegende de noodzakelijkheid, dat een einde worde gemaakt aan

het onmenschelijk gebruik op Salaparang (Lombok) bestaande en onder den naam van Tawang-Karang (kliprégt) bekend, — ten gevolge waarvan schepen en vaartuigen op de kusten van dat eiland strandende, met derzelver ladingen ophouden het eigendom der opvarenden te zijn, welke laatsten nog daarenboven aan de grootste mishandelingen zijn blootgesteld, — hebben onderling goedgevonden daaromtrent vast te stellen als volgt:

a. De vorst Gustie Ngoerah Ketoet Karang Assam welmeld, doet bij deze, in opvolging van het verlangen van het voorschreven Gouvernement, voor altoos en onherroepelijk afstand van het regt, bekend onder den naam van Tawang Karang (kliprecht) zooals hetzelve hierboven is omschreven.

b. Als een gevolg daarvan belooft hij, vorst, dat van nu voortaan aan alle schepen en vaartuigen, die ongelukkig genoeg mogten zijn om op de kusten der landen, onder zijn gebied gelegen, te stranden, mitsgaders aan derzelver opvarenden alle mogelijke hulp en bijstand zal verleend worden, zooals zulks in alle landen, onder het Nederlandsch-Indisch gebied staande, wordt in acht genomen.

c. Voor het redden van goederen zal worden te goed gedaan een bergloon van *vijftien ten honderd* als minimum en *vijftig ten honderd* als maximum van de waarde der geredde goederen.

Het minimum van *vijftien ten honderd* zal alleen worden aangenomen voor goederen welker bewaring met slechts geringe moeite en zonder gevaar is vergezeld geweest.

Daarentegen zal *vijftig ten honderd* moeten worden toegestaan, wanneer bij voorbeeld gezonkene zaken van den grond zijn opgedoken en dat daarmede werkelijk levensgevaar of zware onkosten zijn gepaard gegaan.

Voorts zal de hoegrootheid van het bergloon in elk geval naar den bovenaangegeven maatstaf, altijd in aanmerking nemende het meerdere of mindere levensgevaar en de meerdere of mindere moeite en kosten, waarmede de redding der goederen is bewerkstelligd geworden, door eene kommissie van arbitrage worden uitgewezen.

Deze kommissie zal bestaan uit:

een lid van wege het Nederlandsch-Indisch Gouvernement;

een lid van wege den vorst van Salaparang (Lombok), en

een lid van wege het gestrande schip.

Wordende bij deze voorloopig tot lid van wege het Nederlandsch-Indisch Gouvernement gekozen de heer George Pocock King, koopman, thans te Ampanan woonachtig.

Art. 6.

De vorst belooft wijders dat aan den handel in het algemeen de ijverigste bescherming zal worden geschonken.

Art. 7.

Het Nederlandsch-Indisch Gouvernement verklaart, dat zoolang de vorsten van Salaparang (Lombok) het vorenstaande getrouwelijk nakomen, geenerlei pogingen door hetzelve zullen worden aangewend om zich op dat eiland neder te zetten, dan wel zich met het inwendig bestuur aldaar te bemoeijen, welk bestuur integendeel bij deze geheel aan den vorst des lands wordt overgelaten.

Aldus gedaan in het paleis te Mataram op het eiland Salaparang (Lombok), op heden den zevenden Junij des jaars een duizend acht honderd drie en veertig.

(*w. g.*) H. J. Huskus Koopman.

Ter ordonnantie van den kommissaris voor de eilanden Bali en Lombok.

De ambtenaar aan denzelven toegevoegd,

(*w. g.*) W. H. Brouwer.

De vorenstaande in de Balische taal geschreven handteekening zijn die van den regeerenden vorst

Gustie Ngoerah Ketoet Karang Assam.

Deszelfs jongeren broeder en vermoedelijken troonsopvolger,

Gustie Gedee Karang Assam, en

Rijksgrooten.
- Gustie Gedee Wanasarie.
- Dewa Anom.
- Gustie Gedee Rai.
- Gustie Ninga Pagoejangan.
- Gustie Njoman Tankaban.

Mij bekend,

De ambtenaar toegevoegd aan den kommissaris voor de eilanden Bali en Lombok,

(*w. g.*) W. H. Brouwer.

Ik ondergeteekende verklaar bij de sluiting van dit contract tegenwoordig geweest te zijn en de mij daarbij opgedragen betrekking van lid der kommissie van arbitrage eerbiedig te aanvaarden.

Dag en plaats als boven.

(*w. g.*) G. P. King.

Het tegenwoordig contract is bekrachtigd op den 28sten Augustus des jaars een duizend acht honderd drie en veertig, echter slechts onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat de bedoeling van deszelfs zesde artikel wordt verstaan te zijn als volgt, te weten:

dat de vorst, wanneer Nederlandsche onderdanen zich op het eiland Salaparang ten handel mogten willen nederzetten, dezelve aldaar zal toelaten en hun vergunnen om zich onder Nederlandsche vlag zoodanig in te rigten, dat zij zich in hunne woningen veilig kunnen achten.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,

(*w. g.*) P. Merkus.

Ter ordonnancie van Zijne Excellentie,

(*w. g.*) C. Visscher.

Voor eensluidend afschrift,

De Algemeene Secretaris,

(*get.*) C. Visscher.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal bij het Departement van Koloniën:

A. E. Elias.

AFSCHRIFT.

BIJLAGE B.

NEDERLANDSCHE VERTALING van een brief van eenige aan de Oostkust van Lombok gevestigde hoofden, gericht aan den resident van Bali en Lombok.

Deze brief komt van ons, arme en domme lieden, met name: Mami Moestiadji, Raden Ratmawa, Mami Bangkol, Raden Wiranom, Mami Noersasi, Raden Melajoe en Djero Ginawang, respectievelijk gevestigd en het bestuur voerende te Kopang, Rarang, Praja, Pringabaja, Sakra, Mas Bagé en Batoe Klian.

Wij schrijven ook namens de inwoners van alle desa's en gehuchten in dit land en bieden den te Boeleleng gezagvoerenden resident onze eerbiedige groeten aan.

Wij hopen dat u onzen vorigen brief ontvangen heeft en willen u thans ook nog een en ander mededeelen omtrent de verhouding van de Mahomedanen en Balineezen alhier.

In de eerste plaats brengen wij te uwer kennis dat oorspronkelijk het rijk Salaparang toebehoorde aan de Mahomedanen; van geslacht op geslacht hebben onze voorouders dit land bezeten. De Balineezen, van elders afkomstig, zijn door geweld in het bezit van de vorstelijke waardigheid geraakt en hebben daarop het gansche land onder hun bestuur genomen.

Wij hebben hen in hunne vorstelijke waardigheid erkend, zijn hunne onderhoorigen geworden en hebben altijd naar ons beste weten al hunne bevelen opgevolgd; toch worden wij wreed door hen behandeld en uitgezogen.

Wij hebben altijd overeenkomstig hunne bevelen belasting van sawahs en tuinen betaald en voldoende padi, kepings en rijst opgebracht.

Wij zijn daarin nooit te kort geschoten overmits wij de onderdanen en zij de vorsten waren die het land bestuurden.

Waar het gold het oprichten van huizen of andere gebouwen, het aanleggen van lusthoven en wegen, hebben wij altijd stipt hunne bevelen opgevolgd.

Bij het uitkomen voor dergelijke werken brachten wij onzen eigen leeftocht mee, hetgeen voornamelijk voor hen die veraf woonden, zeer bezwaarlijk was. Behalve voor de vorsten, moesten wij ook dezelfde werkzaamheden verrichten voor de ondergeschikte Balische hoofden, en toch werden wij, zooals reeds gezegd is, hard behandeld. Het ter dood brengen van personen werd ook zeer licht opgevat en had zonder eenig voorafgaand onderzoek plaats; hetzelfde was het geval met het verdrinken van lieden in zee. Wanneer zij op den een of ander vertoornd waren, dan werd hij maar van eenig misdrijf beschuldigd en gevonnisd; wij durfden ons daartegen niet verzetten. Menigmaal werden onze bezittingen als sawahs, tuinen, karbouwen en koeien ons afgenomen zonder dat daarvoor eenige schadeloosstelling werd gegeven, terwijl wij toch, zooals boven reeds werd vermeld, niet te kort schoten in het opbrengen van belastingen.

Onze zoons werden door hen menigmaal tot slaven gemaakt en de meisjes, vooral die van goede familie, werden met geweld opgevorderd; eenigen namen zij dan voor zich, terwijl de overigen slecht behandeld en ten slotte veile deernen werden. Soms werden volwassen meisjes opgevorderd, soms kinderen op den jeugdigen leeftijd van 7 jaar. Het gebeurde wel dat de ouders gek werden, doch wat was er tegen te doen, niemand durfde er over spreken.

Elk jaar werden de belastingen meer dan billijk was verhoogd. Ook hadden wij koffie-aanplantingen, doch na den oogst kwamen er lieden van den vorst om de geheele productie in beslag te nemen, zoodat wij voor eigen gebruik niet eens voldoende overhielden. Wanneer er maar eene hoeveelheid van twee of drie kati's koffie bij iemand in huis gevonden werd, zoo werd dit onmiddellijk in beslag genomen en de eigenaar bovendien nog beboet; hetzelfde

gebeurde met de koffie die wij van Boeleleng of Sumbawa kregen.

Indien de vorsten of rijksgrooten iets van ons verlangden, hetzij menschen, paarden of kleedingstukken, dan werd het verlangde zonder toekenning van eenige schadeloosstelling eenvoudig afgenomen.

Op last van de vorsten moesten er ook voortdurend hanengevechten en dobbelspelen plaats hebben; zij die iets bezaten, verloren hunne bezittingen, terwijl anderen daardoor tot diefstal overgingen; de vorsten verlangden zulks, omdat van die spelen door hen belasting geheven werd; de kleine man verarmde daardoor echter, en indien dergelijke spelen in eenige desa niet geregeld gehouden werden, zoo werd het hoofd van die plaats gestraft.

De bepalingen ten aanzien der strandbewoners waren ook van dien aard dat het lastig was in dit land in zijne levensbehoeften te voorzien; er werden in- en uitvoerrechten geheven, en sommige artikelen die niet voor verpachting in aanmerking mochten komen, werden toch verpacht.

De belastingen en de hiervoor genoemde rechten werden buitensporig hoog opgevoerd en de vorsten bekommerden zich dan ook niets om de welvaart van het rijk of de belangen van den kleinen man van het geheele eiland.

Voorts hebben wij vernomen dat er te Ampenan door de vorsten ook eene belasting op de kepings ingevoerd is; wanneer iemand schulden afoetaalt of int, dan moet van dat bedrag 1 pct. aan hen worden betaald, evenzoo als lieden uit het binnenland goederen komen inkoopen. Pachter van dat middel is zekere Entji Oemar, wellicht heeft u zulks ook reeds vernomen.

Wij volgden deze bevelen van de vorsten ook op, daar wij hunne onderdanen waren, doch ten aanzien der bovengenoemde aangelegenheden werd de ongerechtigheid te groot, dit zal u zelf kunnen beoordeelen.

Verder deelen wij u nog mede dat toen de oorlog uitbrak tusschen Karangasem en Kloengkoeng, wij door de vorsten gelast werden wapenen en leeftocht in gereedheid te brengen. Al dadelijk werden de inwoners van eenige landstreken opgeroepen en voldeden zij ook aan dat bevel.

Zij die iets bezaten namen dit voor hun onderhoud aldaar mede, doch zij die niets hadden om mee te nemen, werden, te Karangasem gekomen, zeer slecht verzorgd. Ten slotte vluchtten de lieden die nog voldoende levensbehoeften hadden overgehouden om naar hier terug te keeren, doch er zijn er ook achtergebleven en ook thans nog weten wij niet of zij in het leven gebleven zijn of gestorven. Op dergelijke wijze hebben wij altijd de bevelen van de vorsten opgevolgd.

Voorts deelen wij u nog mede dat, wanneer er alhier een Mahomedaan sterft zonder mannelijke nakomelingen achter te laten, dan worden de vrouwelijke verwanten, zoomede al de nagelaten goederen, zoowel roerende als onroerende, door de vorsten tot zich genomen. Van de meisjes komt dan niets te recht, zij worden ten slotte lichtekooien. Indien de overledene broeders heeft, dan krijgen die ook niets, en, worden er dan later Balineezen van Karangasem hierheen verbannen, zoo krijgen zij de door die overledenen nagelaten gronden, ten einde de Sassaksche bevolking zooveel mogelijk te kunnen onderdrukken.

Wellicht heeft u reeds gehoord van hetgeen er voorgevallen is met den Chineeschen Bandar Ketjoe, die te Ampenan overleed; hij liet alleen eene vrouw en een broer na; zoons had hij niet; op dezelfde wijze worden wij ook behandeld.

Gronden die geschikt zijn om sawahs of tuinen van te maken, mogen menigmaal niet door den kleinen man in cultuur genomen worden, doch worden ingericht tot dierentuin en dan uitsluitend ten genoegen van de vorsten gebruikt; overal vindt men dergelijke gronden, want, zeggen de vorsten, met de Mahomedanen behoeven wij geen medelijden te hebben, wellicht komen zij dan nog maar tegen ons in verzet.

Hieruit kan u opmaken hoe slecht wij door onze bestuurders worden behandeld. Ook hebben zij zich uitgelaten dat zij vernomen hadden dat eenige Mahomedanen van Tangkah tegen hen in verzet wilden komen; dat zij wegens de beslommeringen, verbonden aan den oorlog op Bali, daartegen thans niets konden doen, doch na afloop van dien

krijg zouden zij alle personen, die zich tegen hen wilden verzetten, zoomede alle aanzienlijke Mahomedanen, alle hadjis en alle voorgangers in den godsdienst ter dood laten brengen.

De Balische poenggawa Ida Bagoes Gama Oka vertelde dit ten huize van Hadji Abdurrahman te Ampenan, in het bijzijn van vele personen waaronder ook Boelélengers.

Vele jongelieden van hier, die dienst deden in het paleis, hadden hetzelfde gehoord en deelden het ons mede. Voor dit besluit van den vorst was echter geen enkele aanleiding, en telkens weer hoorden wij dat vele Mahomedanen, vooral van Praja ter dood gebracht zouden worden. Een jong mensch, afkomstig van Praja, doch dienst doende in het paleis, hoorde het ook en deelde het aan zijne desagenooten mede. Kort daarop werd op last van den Balischen poenggawa van Praja een Mahomedaan ter dood gebracht, onder het voorwendsel dat hij padi gestolen had, hetgeen echter niet waar was.

Goeroe Bangkol ging daarop tot driemaal toe naar genoemd hoofd, doch zijne klachten werden niet aangehoord. Hij keerde daarop naar Praja terug, deelde het voorgevallene aan zijne landslieden mede, zoo ook dat de bestuurders zich uitgelaten hadden, dat zij hen ter dood zouden laten brengen.

De inwoners van Praja trokken daarop onmiddellijk ten strijde; dat gebeurde op den 2den van de maand Moeharam (8 Augustus).

Toen te Praja de opstand uitbrak, wisten de andere Mahomedanen nog niets daarvan en gehoorzaamden wij aan het bevel om tegen die desa op te rukken. Praja werd omsingeld en vele daarbij behoorende gehuchten werden verbrand. Personen uit die desa afkomstig, die zich overgaven, daar zij aan den opstand geen deel wilden nemen, werden toch op last van den vorst dadelijk ter dood gebracht, onder hen bevonden zich bejaarde lieden, vrouwen en kinderen. Wij volgden 's vorsten bevel om tegen Praja te vechten, en aan onze zijde vielen ook eenige dooden en gewonden. In ons onderhoud werd echter niet voorzien, daarvoor moesten wij zelf zorg dragen, zoodat zij die van ver gekomen waren, gebrek leden. Op deze wijze volgden wij de bevelen der vorsten op en toch werden wij door hen niet vertrouwd daar, zooals zij zich uitlieten, Praja niet spoedig tot onderwerping gebracht werd, doordat alle Mahomedanen in het geheim het met de lieden van daar eens waren en daarom niet krachtig optraden.

Het hoofd van Batoe Klian werd daarop met zijne kinderen en volgelingen, te zamen 13 in getal, van Poedjan naar Sakra opgeroepen en na aankomst aldaar werden zij vermoord; hetzelfde lot onderging Mumi Ardina van Praja. Een zoon van het vermoorde hoofd van Batoe Klian is mede onderteekenaar van dezen brief. Toen het bovenstaande voorviel, bevonden de vorsten zich te Poejong, in de nabijheid van Praja, en alle radens en hoofden van de Sassaksche bevolking van de landstreek genaamd Timoer djoering waren daarbij tegenwoordig.

Aan Mami Noersasi, hoofd van Sakra, werd opgedragen om met zijne lieden een kanon naar Mataram te brengen, en nadat zij reeds op weg gegaan waren, vernam hij dat zij allen gevangen genomen zouden worden. Genoemd hoofd vluchtte daarop naar de desa Sakra. Op dien dag werden er 150 inwoners van Sakra, 150 van Djero-Aroe en 150 uit andere desa's, te zamen dus 450, gevangen genomen en gebonden. Toen de Mahomedanen hoorden dat al deze lieden ter dood gebracht zouden worden, besloten zij gezamenlijk tegen de vorsten in verzet te komen, zij waren toch bekend met hunne hierboven aangehaalde uitlatingen ten aanzien der te volgen handelwijze tegenover de Mahomedanen en bovendien hadden zij het thans met eigen oogen gezien.

Dat hunne landgenooten als kippen werden geslacht, dat konden zij niet langer aanzien. Ook hadden de vorsten zich uitgelaten dat zij alle hadji's ter dood zouden laten brengen, omdat zij de Sassakkers hadden opgestookt; dit hebben zij echter nimmer gedaan; wij zijn door niemand daartoe aangezet, doch zijn er toe overgegaan de gehoorzaamheid op te zeggen naar aanleiding van al hetgeen hierboven vermeld staat.

Wij zijn maar arme lieden, doch wat is daartegen te doen; al het hierboven meegedeelde hebben wij verdragen

en dat is zeker nog geen tiende gedeelte van al hetgeen wij hadden te verduren.

Wij hopen maar dat u ons zal willen ontmoeten, dan kunnen wij u alles wat betrekking heeft op onzen ongelukkigen toestand meedeelen. Wij hebben zulks bij deze nog niet kunnen doen, want wij zijn eenvoudige en domme lieden, die de vormen niet kennen. Ook hopen wij dat u al hetgeen wij U medegedeeld hebben in overweging zal willen nemen op dezelfde wijze alsof het uwe eigene zaken betreft.

Indien wij in onze uitdrukkingen of in eenig ander opzicht, te kort geschoten zijn, zoo zult gij, naar wij verwachten, ons dat niet ten kwade duiden.

Ook brengen wij U nog in herinnering wat wij U in onzen vorigen brief gevraagd hebben betreffende de wapenen, en drukken onzen wensch uit, dat het u zal mogen behagen dezen brief te beantwoorden.

Met instemming van alle Mahomedanen van dit land, ook van die desa's die niet afzonderlijk vermeld zijn, is deze brief geschreven door DJERO MAMI MOESTIADJI van Kopang, die hiervan aan allen heeft kennis gegeven.

Wij bieden U onze eerbiedige groeten aan en hopen eenig antwoord te mogen ontvangen.

Geschreven te Kopang op den 7den van de maand Djoemadilawal 1309 (9 December 1891).

(*w. g.*) Djero Moestiadji van Kopang.
(») Mami Bangkol van Praja.
(») Mami Noersasi van Sakra.
(») Ginawang van Batoe Klian.
(») Raden Ratmawa van Rarang.
(») Raden Wiranom van Pringabaja.
(») Raden Melajoe Koesoema van Mas Bagé.

Voor de vertaling,
De controleur,
(*w. g.*) J. H. LIEFRINCK.

Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris der Residentie Bali en Lombok,
(*w. g.*) UDO DE HAES.

Voor eensluidend afschrift,
De Gouvernements-Secretaris,
(*get.*) D. F. UHLENBECK.

Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris-Generaal bij het Departement van Koloniën,
A. E. ELIAS.

AFSCHRIFT.

HULPVERZOEK SASSAKS.

NEDERLANDSCHE VERTALING van een Raden G'dé en Dj'ro G'dé Mami Kertawang van Sakra, aangeboden brief aan den resident van Bali en Lombok.

Deze brief van ons, Raden G'dé en Dj'ro G'dé Mami Kertawang van Sakra, wordt met de meeste onderdanigheid aangeboden aan den resident te Boeleleng.

Wij vragen hierbij uwe hulp, heer resident, in de moeilijke omstandigheden waarin wij verkeeren en deelen U voorts mede, dat alle gezagvoerende hoofden van dit land op die door U te verleenen hulp hopen.

Geschreven den 20sten Februari 1894.

Voor de vertaling,
De Controleur,
(*get.*) LIEFRINCK.

Voor eensluidend afschrift,
De Gouvernements-Secretaris,
(*get.*) COHEN STUART.

Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris-Generaal bij het Departement van Koloniën,
A. E. ELIAS.